

POSTANOWIENIE

11 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 11 czerwca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku T. spółki akcyjnej w K.

z udziałem D.G.

o stwierdzenie zasiedzenia służebności,

na skutek skargi kasacyjnej D.G.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Świdnicy

z 18 lutego 2025 r., II Ca 450/24,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy tytułem kosztów postępowania kasacyjnego 240 (dwieście czterdzieści) złotych z odsetkami ustawowymi za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia uczestniczce do dnia zapłaty.

3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Świdnicy na rzecz adwokata K.J. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

M.L.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestniczki D.G. od postanowienia Sądu Okręgowego w Świdnicy z 18 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej zobowiązuje go do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2009 r., II PK 223/0; z 3 lutego 2010 r., II PK 304/09; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09). Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi bowiem wówczas, gdy z samej jej treści wynika

w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W świetle motywów zaskarżonego postanowienia nie można jednak przyjąć, że nastąpiły uchybienia o charakterze elementarnym.

Skarżąca wskazała, że jej skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, ponieważ Sądy obu instancji przyjęły dobrą wiarę wnioskodawcy przez okres wymagany do nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu, które skarżąca jednak kwestionuje z uwagi na obalenie domniemania prawnego określonego w art. 7 k.c.

Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższego kryterium. Skarżąca nie wskazała konkretnych i przekonujących argumentów umożliwiających przyjęcie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Poprzestała na ogólnym przedstawieniu innej oceny prawnej niż ta przyjęta przez sąd drugiej instancji.

Sąd drugiej instancji w sposób pełny i przekonujący przedstawił swoje stanowisko w sprawie, powołując liczne judykaty Sądu Najwyższego. Nie ma zatem potrzeby powtarzania całej argumentacji. Przede wszystkim jednak należy podkreślić, że w judykaturze Sądu Najwyższego zdecydowanie dominuje stanowisko, że przedsiębiorstwo państwowe, które w wyniku uwłaszczenia państwowych osób prawnych nabyło własność urządzeń przesyłowych

posadowionych na nieruchomości państwowej i posiadanie służebności umożliwiające korzystanie z tej nieruchomości zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń, jest posiadaczem służebności w dobrej wierze (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 4 lipca 2014 r., II CSK 551/13, z 16 grudnia 2015 r., IV CSK 132/15, z 25 maja 2016 r., V CSK 549/15, z 2 marca 2017 r., V CSK 356/16, z 18 stycznia 2017 r., V CSK 159/16 oraz z dnia 26 lipca 2018 r., IV CSK 23/17 i IV CSK 136/17; zob. też co do posiadania służebności uzyskanego w wyniku wyjścia nieruchomości państwowej zabudowanej urządzeniami przesyłowymi z jednolitego funduszu własności państwowej jeszcze przed uchyleniem art. 128 k.c. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia postanowieniu z 13 lutego 2015 r., II CSK 310/14 i z 22 kwietnia 2016 r., II CSK 512/15).

Z uzasadnienia orzeczeń należących do dominującego nurtu wynika, że decydujące znaczenie przypisywano w nich okoliczności, iż uzyskując posiadanie służebności, przedsiębiorstwo przesyłowe wiedziało, że urządzenia przesyłowe, z których cały czas korzystało bez czyjegokolwiek sprzeciwu, zostały zbudowane na nieruchomości Skarbu Państwa za jego zgodą, a zatem ich budowa i korzystanie z nich były legalne i nie wymagały żadnych dodatkowych czynności prawnych czy administracyjnych, poza pozwoleniami budowlanymi. Tym motywowano wniosek, że korzystając po uwłaszczeniu - w tym samym zakresie - z nieruchomości Skarbu Państwa, przedsiębiorstwo to mogło pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, iż nie narusza prawa właściciela gruntu.

Uznać zatem należy, że wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej przyczyny nie uzasadniają jej przyjęcia do rozpoznania.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 k.c.

M.L.

Krzysztof Wesółowski

[SOP]

